

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Лі Ян

**на тему «Флейтове мистецтво Китаю у вимірах міжкультурного діалогу», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 025 Музичне мистецтво**

1. Актуальність теми та її зв'язок з планами наукових робіт установи.

На межі ХХ – ХХІ століть актуалізується значення інтеграційної форми функціонування міжкультурного діалогу, перш за все, у науковій і мистецькій сферах. З тих пір, як Китай увійшов до контексту світового музичного мистецтва, міжкультурний діалог Захід – Схід набуває нові форми прояву. Виникнення світового музичного контексту обумовило культурно-художні взаємопливі між східним і західним творчим середовищем, впливаючи як на загальні процеси, так і на окремі митецькі сфери музичного мистецтва і науки про нього. Поруч з цим, у відповідності до сутності діалогу як типу спілкування, взаємопроникнення музичних культур Заходу і Сходу не обумовлює нівелювання їх своєрідності.

Як результат діалогічних процесів між Сходом і Заходом, у наслідок котрих відбувається розмикання колишньої герметизованої традиційної культури, постає флейтове мистецтво Китаю ХХ – початку ХХІ століть. Тут, як у краплині води, відображуються загальні властивості сучасної музичної культури Піднебесної. Під впливом західної традиції флейтова творчість композиторів сучасного Китаю пізнала вагомість авторської волі і концертну форму її виконавського функціонування, переваги і обмеження письмового запису музичного тексту, технічні і виразові можливості інструменту металевої конструкції, успадкувала елементи жанрово-стильової системи європейського мистецтва. Поруч з цим, флейтове мистецтво Китаю упродовж трансформацій у музичному житті країни зберегло національно-культурні особливості традиційного музикування. Адже, у флейтовій творчості композиторів Китаю ХХ – початку ХХІ століть спостерігається загальна інтегральна функція, сутність котрої полягає в об'єднанні і доповненні кращими зразками культури.

У музичній культурі Китаю ХХ – початку ХХІ століть звуковий образ флейти, характеризуючись виразом традицій національної філософії, вбирає світові культурологічні узагальнення, завдяки котрим вибудовується «художнє мислення флейтиста» (М. Карпяком) межі ХХ – ХХІ століть. Наслідком діалогічного процесу у сучасній китайській флейтовій творчості є синтез східної і західної жанрово-стильових систем, звукообразів інструменту, технічно-виразових засобів їх виявлення. «Зворотній» вплив східної культури на європейську музику обумовлений, перш за все, тим, що, надихаючись красою музичного мистецтва східних цивілізацій, Європа

більшою мірою відчула як свою власну самобутність, так і втасманичені зв'язки із, здавалося би, віддаленими у часі – просторі культурами.

На сучасному етапі історичного розвитку у музикознавстві та культурології набуло актуалізації вивчення музичної культури «в контексті її націології». Такий підхід передбачає вивчення музичної культури у контексті національного всесвіту, тобто затребування міфологічних і естетично-поетичних витоків національної свідомості.

Еволюція уявлень про походження та роль флейти у стародавній китайській культурі пов'язана з розвитком міфологічних, етико-космологічних та філософських концепцій, що зумовили формування музично-естетичних поглядів. Подібно до європейського тлумачення флейти, стародавня бамбукова китайська флейта «сю» також генетично пов'язана з традиціями класичної філософії, згідно з якими, завдяки лагідному звучанню та специфіки звуковидобування, співвідносяться з терміном «псяо ля» – Краса, тлумачна як втілення космосу. Виходячи з китайської філософської традиції розуміння музики як звукового втілення ідеалів гармонії, єдності та взаємопроникнення протилежних начал Усесвіту, звучання флейти підпорядковується онтологічній специфіці звука. Зокрема, у флейтовому звучанні п'ять музичних тонів (як і в музиці в цілому) у китайській філософії уособлюють першоелементи, явища природи, частини світу. Отже, як в європейській, так і в китайській флейтових цивілізаціях звукообразні уявлення про світ проєціються на конструктивні та темброво-акустичні особливості інструменту в його національних різновидах.

Розвиток флейти та флейтового мистецтва Китаю підлягає періодизації на основі застосування двох аналітичних підходів, обумовлених різноманітністю трактування та функціонування наведених понять. Перший підхід передбачає розгляд історії розвитку флейти як стародавнього національного інструменту, який дістав відповідних змін у формі, виконавських прийомах, оновлення функцій, що відбувалися упродовж тисячоліть. Другий підхід має бути заснованим на розгляді історії розвитку флейти як запозиченого з Європи дерев'яного інструменту протягом ХХ – початку ХХІ ст.

Актуальність теми дослідження визначається її приналежністю до такого універсального напряму сучасного музикознавства як міжкультурний та діалог, що потребує звернення до методології дослідження, яка має базуватися на міждисциплінарному діалозі, зокрема загальної гуманітаристики та музикознавства, що уможливлює просування теорії та історії виконавства на рівні науково-теоретичного узагальнення гуманітарного знання.

Дисертацію виконано на кафедрі теорії та історії музики Харківської державної академії культури відповідно до комплексної науково-дослідної теми «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (державний реєстраційний номер: 0109U000511), а також теми кафедри теорії

та історії музики «Музика і музикознавство в контексті світового культурного часопростору». Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради ХДАК (протокол № 8 від 18.03.2018 р.).

Наукова новизна результатів дослідження.

Вперше

- системно обґрунтовані особливості розвитку флейтового мистецтва Китаю в контексті міжкультурного діалогу Сходу і Заходу;
- розкрито органологічну та онтологічну специфіку традиційної флейтової культури Китаю;
- надано визначення семантичних функцій чарівної флейти, віднайдених у китайських казках;
- виокремлено характерні сюжетні мотиви, властиві китайським казкам про чарівну флейту;
- представлено систематику звукових архетипів флейти, що виникли в поезії доби Тан і Сун;
- розкрито шляхи успадкування та асиміляції досягнень світового флейтового мистецтва в китайському культурному часопросторі;
- встановлено напрями формування оригінального флейтового мистецтва в Китаї XX – початку ХХІ ст.

Удосконалено:

- наукові уявлення про напрями успадкування європейського досвіду в розвиткові флейтової культури Китаю в контексті еволюції національної музичного-виконавської практики;

Набули подальшого розвитку дослідження китайського музичного мистецтва в контексті міжкультурного діалогу у взаємодії європейських та національних мистецьких процесів.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і результатів забезпечені застосуванням комплексу наукових методів, адекватних меті, об'єкту, предмету та завданням дослідження; теоретичним аналізом стану досліджуваної проблеми в дискурсі музикології музичної; апробацією результатів дослідження.

Практичне значення одержаних у дослідженні результатів полягає у можливості використання його аналітичних положень у процесі підготовки до концертного виконання аналізованих у ньому флейтових творів китайських композиторів. Матеріали дисертації доцільно включати до навчальних курсів «Теорія та історія культури», «Історія світової музики», «Аналіз музичних творів», «Історія музики позаєвропейських цивілізацій», «Сучасна музика», «Історія і теорія виконавства на духових інструментах», «Загальної історії флейтового мистецтва», а також інших дисциплін гуманітарно-культурологічного спрямування у вищих навчальних закладах України і Китаю. Результати дослідження мають науково-методичний і навчально-педагогічний сенс для розробки навчальних програм, посібників, методичних рекомендацій.

Повнота опублікування результатів дослідження. За темою дисертаційного дослідження опубліковано вісім публікацій. Серед них: *три* одноосібні статті у фахових виданнях, рекомендованих МОН України (категорія «Б»), *одна* стаття в зарубіжному періодичному виданні країни ЄС (Австрія) та *четверо* тез доповідей, виданих у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських наукових.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, у яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Лі Ян. Програмний інструменталізм як принцип художнього мислення виконавця (на прикладі музичних творів для флейти соло китайських композиторів ХХ ст.) // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. Харків : ХДАК, 2019. Вип. 63. С. 77–86.
2. Лі Ян. Семантичні функції чаєвної флейти в китайській народній казці // Мистецтвознавчі записи : зб. наук. пр. Вип. 37. Київ : НАККМ, 2020. С. 160–165.
3. Лі Ян. Звукові архетипи флейти в китайській поезії епохи Тан // Музикознавча думка Дніпропетровщини. Вип. 18 (1, 2020). Дніпро : Грані, 2020. С. 93–114.

Публікація в зарубіжному періодичному виданні:

4. Li Yang. Features of formation of the tembral archetype of an old chinese flute // The European Journal of Arts. Vienna. № 3/2020. P.96-102

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Лі Ян. Лірика як суб'єктивний спосіб художнього висловлювання в китайському флейтовому мистецтві ХХ ст. // Культура та інформаційне суспільство ХXI століття : матеріали всеукр. наук.-теор. конф. молодих учених (26-27 квіт. 2018 р.). Харків : ХДАК, 2018. С. 130-131.
6. Лі Ян. Флейта в символічній органології китайської музичної культури // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22-23 листоп. 2018 р.). Харків : ХДАК, 2018. С. 310-311.
7. Лі Ян. Звукообраз флейти у творчості сучасних китайських композиторів // Культура та інформаційне суспільство ХXI століття : матеріали всеукр. наук.-теор. конф. молодих учених (18-19 квіт. 2019 р.). Харків : ХДАК, 2019. С. 189-190.
8. Лі Ян. Розвиток мистецтва гри на флейті в Стародавньому Китаї // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (21-22 листоп. 2019 р.). Харків : ХДАК, 2019. С. 342-344.

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати та висновки дисертаційного дослідження одержано здобувачем особисто.

2. Апробація результатів дисертації.

Основні положення дисертаційної роботи обговорювались на засіданнях кафедри теорії та історії музики Харківської державної академії культури та були представлені в доповідях на міжнародних та всеукраїнських конференціях: «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку» (Харків, 2018, 2019); «Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття» (Харків, 2018, 2019); «Герменевтика в науках про дух» (Харків, 2018, 2019); «Захід – Схід: культура і мистецтво» (Одеса, 2021 р.).

Результати наукового дослідження Лі Ян «Флейтове мистецтво Китаю у вимірах міжкультурного діалогу», поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво», обговорено і схвалено на засіданні фахового семінару кафедри теорії та історії музики Харківської державної академії культури.

3. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертаційна робота Лі Ян «Флейтове мистецтво Китаю у вимірах міжкультурного діалогу», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 025 Музичне мистецтво, містить раніше не захищений одержаний особисто автором наукові результати в сфері сучасного духовного мистецтва Китаю, які розв'язують проблему специфіки вокального флейтового мистецтва Піднебесної як цілісного явища в композиторському, виконавському аспектах.

Дисертація Лі Ян «Флейтове мистецтво Китаю у вимірах міжкультурного діалогу» є самостійною науковою працею, яка за своїм змістом, рівнем новизни й практичним значенням одержаних результатів відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча на засіданні фахового семінару:

доктор мистецтвознавства,

доцент, зав. кафедри

теорії та історії музики Харківської

державної академії культури

Ірина КОНОВАЛОВА